

Itämeren alue pienen ja keskisuuren yrityksen toimintaympäristönä

Vesa Tikka
Toimitusjohtaja
Turun Konekeskus Oy

Hansakaupunkien ja kauppapaikkojen välinen kauppa loi aikanaan vahvat perinteet ja pohjan Itämeren alueen kaupalle ja kanssakäymiselle ja jätti samalla vahvan jälkensä alueen elinkeinorakenteisiin, kulttuuriin ja logistisiin valmiuksiin. Läheiset etäisyydet ja hyvät logistiset yhteydet ovat myöhemminkin mahdollistaneet tiiviin kanssakäymisen alueen valtioiden välillä, mikä on samalla edesauttanut Itämeren maiden kansainvälistymistä. Alueella toimiikin nykyään lukuisa määrä yrityksiä joiden toiminta on käynnistynyt jossain Itämeren rantavaltioista laajentuen sitten kattamaan koko

markkina-alueen. Miltä Itämeren alue sitten tänä päivänä näyttää pienen ja keskisuuren yrityksen näkökulmasta ja onko alueella potentiaalia nousta nykyistä vahvempaan kaupalliseen kukoistukseen?

Kun ajatellaan Itämeren nykytilannetta Suomen elinkeinoelämän näkökulmasta, niin alueen taloudellinen merkitys on kiistaton. Viennistämme yli kolmannes ja tuonnista lähes puolet kohdistuu Itämeren maihin. Toimintaedellytykset alueella ovat yritystoiminnan näkökulmasta hyvät. Väestöpohja on vahva, alueella asuu yli 100 miljoonaa asukasta vaikka mukaan laskettaisiin vain meren läheisyydessä asuva väestö. Tarjolla on koulutettua työvoimaa ja logistiikan puolelta on tarjolla monipuoliset palvelut. Alue on myös poliittisesti vakaa vaikkakin jännitteet ovatkin kasvaneet viimeisen parin vuoden aikana. Suomalaiset yritykset ovat hyödyntäneet suhteellisen hyvin sijaintimme muiden Pohjoismaiden ja Baltian maiden välimaastossa, ja meiltä löytyykin lukuisia esimerkkejä maahantuontiyrityksistä, jotka vastaavat jonkin kansainvälisen tuotemerkin jakelusta Suomen lisäksi Baltiassa ja mahdollisesti myös Pohjoismaissa.

Itämeren alueen maat ovat Saksa ja Venäjä pois lukien suhteellisen pieniä. Niiden menestyksen elinehto on erikoistuminen ja vapaakaupan tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen. Vapaakaupan kehittyminen on tällä hetkellä turbulenssissa ja toivoa sopii, että tilanne kääntyy jatkossa suotuisampaan suuntaan. Vapaakaupan merkitys on kiistattoman suuri, mutta on muitakin tekijöitä, joilla markkina-alueen toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä voidaan vahvistaa.

Muutamia hyviä aloitteita ja hankkeita on noussut viime aikoina esiin. Yksi hallituksen kärkihankkeista, digitalisaation ja kestävä kehityksen edistäminen pohjoismaisella yhteistyöllä tarjoaa varmasti luontevia kehitysmahdollisuuksia myös suomalaisen yrityksen näkökulmasta. Digitalisaatio antaa täysin uusia mahdollisuuksia myös aivan pienimmille yrityksille. Tästä esimerkkinä voisi olla vaikkapa pieni maatalouden luomutuottaja, joka innovatiivisella tuotekehittelyllä, osaavalla brandäyksellä ja tehokkaalla logistiikalla pystyy nopeasti saavuttamaan merkittävän kokoisen kohderyhmän Itämeren markkina-alueella. Myös kestävä kehityksen huomioivat uudet matkailupalvelut tulevat olemaan jatkossa vahvassa

kasvussa. Suomessa tästä kehityksestä on jo selviä merkkejä ja nyt tarvitaankin innovatiivisuutta ja rohkeutta hyödyntää uusia mahdollisuuksia. Aasiasta tulevat kasvavat matkailuvirrat tarjoavat jatkossa valtavan potentiaalin, ja sen hyödyntäminen edellyttää uusia matkailutuotteita ja myös kokonaispaketteja, jossa asiakkaille tarjotaan mahdollisuus kokea useita elämyksiä eri Itämeren maissa. Tämän kehityksen vahva hyödyntäminen edellyttäisi tiivistä yhteistyötä Itämeren maiden ja paikallisten yritysten välillä. Turun Kauppakamarin suunnitelma edistää suoria yritysten välisiä kontakteja Turun ja Tukholman välillä on hyvä esimerkki konkreettisesta toiminnasta, jolla luodaan nopeasti yhteistyöverkostoja ja -mahdollisuuksia yritystasolla.

Itämeren alueen kehitysnäkymät vaikuttavat jatkossa suotuisilta edellyttäen, että vapaakaupan rakenteet säilyvät ja alueen turvallisuudessa ei tapahdu kielteisiä muutoksia. Tavara- ja liikennevirtojen ennustetaan kasvavan alueella ja tulevaisuuden hankkeet kuten EU:n Pohjoinen ulottuvuus ja mm. sen pohjoisiin kuljetusväyliin liittyvät suunnitelmat voivat entisestään vahvistaa alueen merkitystä. Suomalaisten yritysten kannalta olisi tärkeää, että poliittiset päättäjät pystyvät tekemään päätöksiä, joilla vahvistetaan jatkossa yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä. Esimerkkinä liikenneyhteyksien ja logistiikan kehittäminen kuten nopeat junayhteydet ja Helsingin ja Tallinnan välinen tunneliyhteys. Jälkimmäinen olisi kallis investointi, mutta sen mukanaan tuomat mahdollisuudet ovat mittaamattomat. Kahden pääkaupungin muodostama vahva talousalue lisäisi kansainvälisten yritysten kiinnostusta aluetta kohtaan ja nopeampi logistinen yhteys toisi Keski-Euroopan markkinat lähemmäksi suomalaisia yrityksiä. On selvää, että se toisi mukanaan aivan uudenlaisia mahdollisuuksia kaiken kokoisille suomalaisille yrityksille.

Koko alueen kehittyminen edellyttää tiivistä yhteistyötä alueen maiden ja toimijoiden välillä. Löytyykö yhteistä tahtoa sitten riittävästi kun toimijoiden määrä on suuri ja näkemyserojakin varmasti on? Ehkä se kaikkein tärkein yhteinen nimittäjä, joka voi toimia yhteistyön takuumiehenä, on itse meri. Se on ja pysyy vaikka vapaakaupan ja EU:n rakenteet kuinka nitisevät liitoksissaan. Meri yhdistää alueen valtioita, yrityksiä ja yksittäisiä asukkaita taloudellisesti ja henkisesti. Taloudellinen vauraus alueella voi lisääntyä, mutta meidän on varmistettava, että Itämeri on jatkossa puhdas ja hyvin voiva meri.

Aiemmin sarjassa julkaistut kirjoitukset löydät [täältä](#).